

Učinkovitost celodnevne šole

7. kongres ZKS in 10. kongres ZKJ sta s stališči in sklepi začrtala temelje korenite vsebinske spremembe vzgoje in izobraževanja. Eden takih je ustrezno organiziran in programsko zasnovan celodnevni pouk v osnovnih šolah, kajti le-ta lahko zagotovi nemoteno enotno socializacijo otroka, enake pogoje za delo, učenje in razvedrilo. Obenem je to pot k izenačevanju pogojev vseh otrok za nadaljnje šolanje na osnovi njihovih sposobnosti.

Pri tem ima SZDL s svojimi koordinacijskimi odbori na republiški, mestni in občinski ravni in v krajevnih skupnostih izredno pomembno nalogo. Sodelovati pa morajo tudi delegati vseh družbenopolitičnih organizacij, predvsem ZSMS, delegati društev in družbenih organizacij, zastopniki vzgojno izobraževalnih ustanov in seveda samoupravni organi iz krajevnih skupnosti. Kajti ravno v KS mora celodne-

vna šola postati središče kulturnega in družbenega življenja, ob čemer pa ne smemo zanemariti rekreacije.

Mladi v KS bodo pri ureničevanju programa dolžni veliko pomagati, posebno preko svojih specializiranih organizacij. Člani društev na terenu lahko organizirajo prostovoljne delovne akcije za ureditev okolice šole (kjer je to možno), kajti ravno pomanjkanje rekreativnih prostorov je eden od večjih zaviralcev pri prehodu na celodnevno šolo.

Pereče je tudi pomanjkanje kadra. Nujno je, da se SZDL in ostale družbene politične organizacije povežejo s pedagoško akademijo in vplivajo na to, da bo le-ta vzgajala preko svojih učnih programov tudi učitelje za delo z osnovnošolci v prostem času.

Edino s kompleksno rešitvijo vseh teh vprašanj in z enotno akcijo bomo zastavljene naloge izpolnili. M. PERKO

Celodnevna šola postaja v našem vzgojno izobraževalnem sistemu vse bolj pomembna. Če upoštevamo dejstvo, da sedanji sistem ne ustreza, lahko razumemo želje zainteresiranih strani za njeno čim prejšnjo uvedbo. Nesporno je, da bo nov način dela prinesel mnogo dobrega pri izobraževanju mladih, ki jim manjka poznavanje zakonitosti našega družbenopolitičnega razvoja. Res pa je, da tega znanja ne bo moč pridobiti »čez noč«. Do takega znanja je mogoče priti na več načinov. V vsakem primeru pa ga lahko dosežemo tako, da v naše učno vzgojne programe vnesemo več marksizma. Pri vsakem predmetu naj bi upoštevali marksistični pristop, kar bi omogočilo učencem oziroma dijakom boljše razumevanje snovi. Tako si bi lažje predstavljali, zakaj je v določenih razdobjih (npr., pri predmetu zgodovina!) prihajalo do takšnih in ne drugačnih nasprotij.

Sedanji šolski sistem se je vse preveč naslanjal na pozitivizem. Cesto se je dogajalo, da so bile v nekaterih učnih snoveh obravnavane našemu družbenemu redu povsem tuje teorije. Te so bile v popolnem nasprotju z osnovnimi postulatami naše politike.

Kako si zamišljamo delo v celodnevni šoli, smo povprašali dva ravnatelja osemletk v občini Center, ki se na spremembo pripravljajo že vrsto let.

Osnovna šola »Tone Čufar«: S problemom celodnevne šole smo se v Sloveniji začeli ukvarjati že pred 10 leti. Že tedaj je bilo jasno, da je treba naš učno vzgojni program čim prej spremeniti. Zato ni čudno, da je načrtovana sprememba učno vzgojnega sistema že tedaj dobila številne zagovornike.

Cepprav je podaljšano bivanje v osnovni šoli prineslo vrsto novosti, je istočasno povzročilo pedagoško diferenciacijo namesto prejšnje socialne diferenciacije, ki so se ji pedagogi hoteli izogniti za vsako ceno. Že uvedba podaljšane bivanja je pokazala, da se je treba pri delu z učenci izogibati improvizaciji, saj bi imela nezaželene posledice pri njihovem uspehu. Učenci ne bi vedeli kaj je zanje koristno in kaj ne, saj bi se učili na povsem neustrezen način. Naša šola ima sedaj 13 oddelkov podaljšane bivanja. Pouk je dobro organiziran, zato dosega mo lepe rezultate. Na tak način ne bo težko spremeniti se-

danjega podaljšane bivanja v celodnevni pouk. Če smo uspeli v podaljšano bivanje zajeti 40-60 odstotkov socialno šibkih otrok to še ne pomeni, da smo rešili vse probleme.

Za prehod na celodnevno šolo potrebujemo v vsakem primeru tudi dodatne prostore. Že lani smo posredovali pristojnim organom vrsto predlogov vendar namje nismo dobili odgovora. Če bi upoštevali naše načrte, bi z adaptacijo nekaterih dosedanjih prostorov pridobili dodatnih 96 kvadratnih metrov prostorov za popoldansko bivanje učencev, ki bi jih potrebovali za glasbeno, likovno in tehnično dejavnost naših učencev.

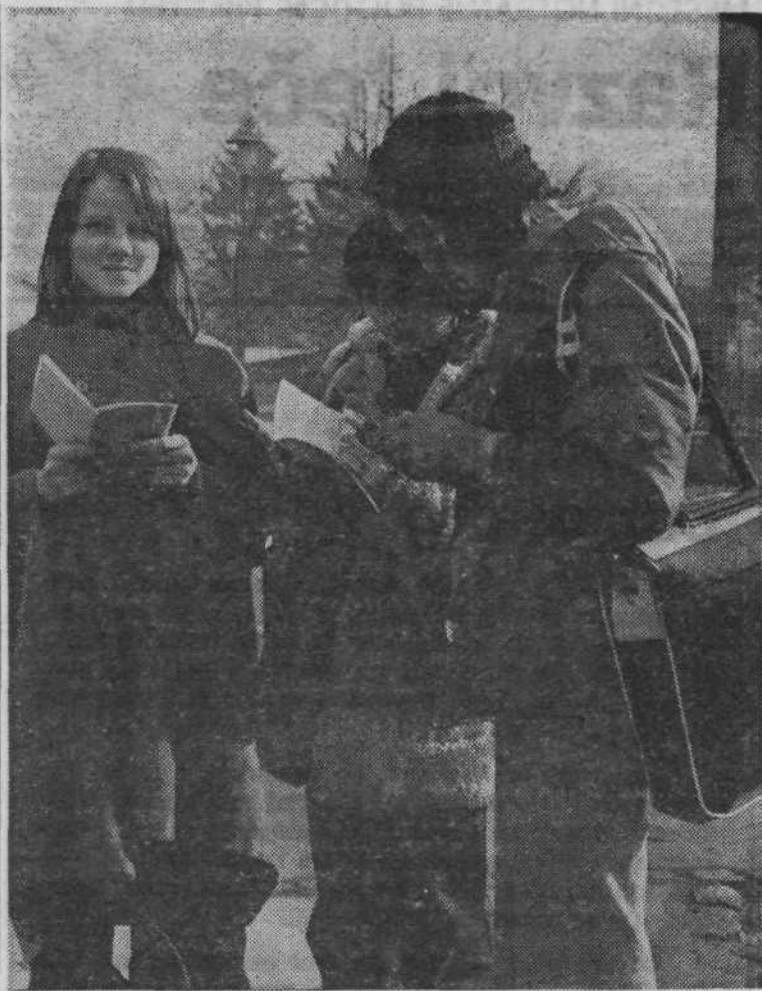
Za višje razrede osemletke pa bi potrebovali posebno splotje na Resljevi 15, ki je v privatni lasti. Sedanjí lastnik nam ga je pripraviljen prodati le pod pogojem, da dobi zahtevano vsoto denarja. Morda je prav tu temeljni problem, ki ga nismo uspeli do sedaj zadovoljivo rešiti. Rešiti pa moramo tudi vprašanje prehrane. Seveda pa s tem ni rečeno, da smo pri svojih prizadevanjih osamljeni. Za uvedbo celodnevne šole se zavzemajo tudi drugi organi, med katerimi naj omenimo Urbanistični zavod. Ta se trudi, da bi bili vzgojno izobraževalni objekti čim bolj oddaljeni od prometnih poti.

Kako je s pripravljenostjo staršev na celodnevno šolo? Starši podpirajo zamisel o novem načinu šolanja. Zanimivo je, da se zanj zavzemajo prav starši podeželskih otrok, čeprav so nekaj časa govorili o njihovem odporu pri uvedbi celodnevne pouka. Prav ti so tisti, ki lahko najbolj spoznajo praktično vrednost novega načina šolanja. Že pri predavanjih »Šola za starše« so pokazali veliko razumevanja za pereče probleme. Vendar pa opažamo, da je do določenega nerazumevanja prišlo med bolj izobraženimi starši. To nas mnogo ne preseneča. Mnogi med njimi menijo, da njihove mu otroku tak način šolanja ne bo kaj bistveno pomagal. Pravijo, da otroci že sedaj obiskujejo razne tečaje, kjer se usposabljaajo za praktična znanja. Nov način šolanja naj se čim bolj približa življenju. Iz njega naj jemlje tisto, kar jim bo omogočilo, da bodo učenci lažje razumeli podano učno snov. Predvsem pa ne sme biti razlik med rednim in dopolnilnim šolanjem, kamor sodijo posamezne interesne dejavnosti. Redno in dopolnilno šo-

lanje naj se med seboj prepletata. Tako bosta najlažje opravila svoje naloge.

Osnovna šola »Majde Vrhovnik«: Uvedba celodnevne šole je zapletena zadeva. Kar zadeva samo zamisel je vsekakor dobra. Pomembno je, da je postopek pravilno izveden oziroma, da je izveden v več fazah. Le tako se je mogoče izogniti neenačrtosti. Koncept o celodnevni šoli je doživel že nekaj sprememb. Pri nas so največji problemi v zvezi z zagotovitvijo prostorov in učnih pripomočkov. Poleg tega je treba zagotoviti tudi zunanje površine (igrišča) brez katerih šola ne more izvajati programa celodnevne bivanja šolarjev.

V naši šoli imamo približno 50 odstotkov učencev, ki stanujejo na področju občine Vič-Rudnik. Ker bo v kratkem zgrajena nova osnovna šola, pričakujemo v naslednjem šolskem letu odliv določenega števila učencev. Res je, da to ne bo bistveno zboljšalo razmer na šoli. Če bi prišlo v resnici do odhoda viških šolarjev, bi zmanjšali število sedanjih razredov le za dve enoti. Kdaj bomo prešli na celodnevno šolo, je težko reči. Mislimo, da to ne bo še tako kmalu še zlasti, če upoštevamo pomanjkanje denarja. Pri nas ni problemov pri zagotovitvi kadrov. Nov način šolanja bi omogočili učitelju da dnevno spremlja učenca, od tedaj, ko pride v šolo pa do takrat, ko jo zapusti. F. CAPUDER

SPRIČEVALA SE DELIJO — bodo v novi šoli še boljše?

Osmemu marcu — prvotni pomen

Osmi marec, dan, ki naj bi ga praznovali v imenu naprednih žensk, je letos »na žalost« še pred nami. Zakaj »na žalost«? Zato ker je pri nas osmi marec marsikje izgubil prav tisto vsebino, zaradi katere je bil ustanovljen. Postal je dan, ko si vsakdo, ki je v njem kakšne trgovske žilice, lahko priloži lepe denarce. Skoraj vsa podjetja, turistične agencije, zlasti pa cvetličarne in trgovske organizacije že mesec dni pred osmim marcem razglašajo, kaj lahko mož kupi za ta »ženski dan« svoji preljubi ženi, fant dekletu, sin materi itd. Vsi zapravljajo in kupujejo... Tudi delovne organizacije ponekod zapravljajo z lahkim srcem. Zaposleno delavko skušajo za osmi marec kar najbolj razveseliti, zato ne varčujejo: pijejo in se veselijo na njen račun! Naslednje dni pa steče spet vse po starem — kot pred osmim marcem — ženski v večjo ali manjšo škodo. V škodo njene enakopravnosti in njenih pravic!

Napačna vzgoja žensk

In kako ponekod vzgajajo našo žensko? Učijo jo, kako naj si ujame moža in kako naj ga obdrži, kako naj doji otroke, kako naj peče kruh, kateri hladnik naj kupi, učijo jo, kakšna naj bo na pogled, da bo delovala čim bolj »žensko«, kako naj prebarva stole, nalepi po zidu tapete... Že veliko tega je bilo zapisanega v naših časnikih in revijah za tipično malomeščansko žensko, ki jo razglašajo takorekoč za vzorec prave in edine ženske.

Veliko moških in na žalost tudi žensk še vedno meni, da je poklic ženske postranska in predzakonska zadeva, da si ni treba prizadevati za višjo ali visoko izobrazbo, za politične pravice, skratka, da se ženskam ni treba več bojevati za enakopravnost.

Delo žensk je še vedno zapostavljeno

Nekaj najbolj tipičnih primerov: v marsikateri delovni organizaciji je ženska plačana za enako delo manj od moškega, na sploh pa na delo raje sprejemajo moške, še posebno se otepajo žensk z visoko in višjo izobrazbo, ki kandidirajo za vodilna delovna mesta. Nihče v delovni organizaciji tudi na

navdušen, če ženska zanosi, posebno, če zanosi dvakrat zapovrstjo. Če ne godrnjajo na glas, vsaj potihem kažejo svoje nezadovoljstvo...

Kakšno naj bo praznovanje letošnjega osmega marca?

Osmi marec, ki so ga za mednarodni ženski dan sprejeli na drugi mednarodni konferenci socialistk leta 1910 v Københavnu na Danskem, ima torej pri nas vse manj revolucionarni in včasih celo malomeščanski značaj. Ponekod so ga spremenili celo v materinski dan, drugod na ta dan opuščajo delo (tako moški, kakor tudi ženske), vsesplošno veseljačijo in odvrtačajo ženske od bistvenih vprašanj, ki bi jih morali in lahko v okviru praznovanja osmega marca razčistili in rešili. Zato je sekretariat Konference za družbeno aktivnost žensk Slovenije že leta

1974 sprejel nekaj sklepov, da bo vrnil prazniku pravi ton. Vodilo vsem sklepom je, kako vrtni temu dnevu njegov revolucionarni značaj in njegovo revolucionarno bistvo!

Torej, če v kateri koli delovni organizaciji že organizirajo praznovanje na ta dan, naj bo proslava svečana. Odrečejo naj se veseljačenju in obdarovanju. S temi sredstvi namreč lahko namreč moralno in materialno podprejo izgradnjo bolnišnic, sklade za izgradnjo otroških in varstvenih ustanov, sklad za odkrivanje raka na dojki itd. Predvsem pa naj bi se na ta dan pogovarjali o enakih možnostih svojih zaposlenih z možnostjo moških, o olajšavah na njihovih delovnih mestih, o skrajšani delovni dobi za izjemno težka delovna mesta... Skratka o njihovi vse večji enakopravnosti!

NEVA ZELEDNIK

Poslovne skupnosti za turizem

Turizem in celotna turistična dejavnost sta tesno povezana, ne samo s hoteli in gostilnami, temveč tudi s celotno infrastrukturo. Uspešnost turističnega gospodarjenja je pogojena z geografsko lego in naravnimi lepotami, odvisna pa je tudi od vrste drugih dejavnikov.

Da bi dosegli čim boljšo povezanost vseh dejavnikov, ki vplivajo na uspešno gospodarjenje v turizmu ter dosegli skladnejši razvoj turizma pri nas, je zbor delegatov združenja TOZD gostinstva in turizma začel razpravljati o oblikovanju poslovnih skupnosti za turizem. Te naj bi oblikovali na posameznih področjih in bi povezovale vse organizacije združenega dela ter občane, ki so neposredno ali posredno povezani v turistični ponudbi in so dohodkovno povezani v turistični dejavnosti.

Preko takih oblik bi lahko zagotovili enotnejši in racionalnejši nastop na turističnem tržišču, saj bi lahko načrtovali skupne propagandne akcije, ponudbo pa že predhodno uskladili. Nedvomno bi s tem izboljšala tudi izkoriščenost turističnih zmogljivosti, z racionalizacijo komercialno ekono-

mskih poslov pa bi dosegli tudi večjo produktivnost dela in boljše gospodarjenje.

Slovenija ima veliko število naravnih lepot in je prav zaradi svoje raznolikosti zelo privlačna, obenem pa je za turistično propagando to tudi določena ovira, saj se sredstva drobijo. V preteklosti pa smo poleg tega že tako majhna sredstva za propagando turizma še bolj delili, saj je vsak hotel, vsaka restavracija sama financirala svojo propagando, ki pa je, zaradi razdrobljenosti po navadi ostala brez večje koristi. Z združevanjem sredstev bi bilo moč doseči boljše propagando, ki bi bila učinkovitejša, pri čemer pa bi z dogovarjanjem lahko posamezne delovne organizacije v akcijo vnesle tudi svoje specifične interese.

Teze za oblikovanje poslovne skupnosti za turizem, ki jih je sprejel izvršni odbor zbora delegatov gostinstva in turizma predvideva tudi oblikovanje zveze poslovnih skupnosti za turizem, ki bi v republiškem merilu usklajevala regionalne interese, obenem pa zastopala interese slovenskega turizma navzven.

POGAČNIK